

A társadalmi kirekesztés elleni közösségi akcióprogram^{*}

Az Európa Parlament és az Európai Unió Tanácsa,
az Európai Közösséget létrehozó Szerződés, különös tekintettel a
137(2) cikk második és harmadik bekezdésre,
a Bizottság javaslata,
a Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye és
a Régiók Bizottságának véleménye alapján,
a szerződés 251. cikkében rögzített eljárással összhangban, az
Egyeztető Bizottság által 2001. szeptember 18-án elfogadott közös szö-
vegezésre tekintettel

(1) A Szerződés 2. cikke értelmében a Közösség feladatának tekinti,
hogy magas szintű foglalkoztatottságot és szociális védelmet biztosít-
son, emelje az életszínvonalat és javítsa az életminőséget a Közösség
területén, és erősítse a gazdasági és társadalmi kohéziót.

(2) A Szerződés 136. cikke értelmében a Közösség és a Tagállamok,
figyelembe véve az 1961. október 18-án Torinóban aláírt Európai Szoci-
ális Kartában, az Európa Tanács módosított Szociális Kartájában
(1966), különösen annak 30., a szegénység és a társadalmi kirekesztés
elleni védelemről szóló cikkében, és az 1989. évi, a Dolgozók Alapvető
Szociális Jogairól Szóló Közösségi Kartában megfogalmazott politikai
alapelveket, valamint figyelemmel az Európai Unió Alapvető Jogainak
Kartája által elismert jogokra és elvekre, melyet az Európa Par-
lament, a Tanács és a Bizottság által 2000. december 7-én közösen
fogadott el, céljuknak tekintik, hogy küzdjenek a társadalmi kirekesz-
tés ellen.

(3) A Tanács 92/441/EEC számú Ajánlásában felhívja a Tagállam-
okat, hogy ismerjék el a személyek alapvető jogát arra, hogy az
emberi méltóságnak megfelelő életet biztosító forrásokhoz és szociális
támogatáshoz jussanak. A Tanács 92/442/EEC számú Ajánlása sze-
rint a Tagállamoknak az emberi méltóságnak megfelelő szintű forrá-
sokat kell garantálniuk. A Tanács 1999. december 17-i Következteté-
seiben elkötelezte magát arra, hogy elősegíti a társadalmi befogadást,
mint a szociális védelmi rendszerek modernizációjának és javításának
egyik célját.

(4) Az Európa Parlament, a Gazdasági és Szociális Bizottság és a
Régiók Bizottsága egyaránt sürgették, hogy a Közösség növelje hoz-

^{*} „Decision No 50/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 7 December 2001 establishing a programme of Community action to encourage cooperation between Member States to combat social exclusion.” Official Journal L 010, 12/01/2002 P. 0001–0007.

zárulását a Tagállamok erőfeszítéseivel a társadalmi kirekesztés megelőzése és megszüntetése érdekében.

(5) A Bizottság 2000. március 1-jén „Befogadó Európa építése” című dokumentumában jellemezte a társadalmi kirekesztés és a szegénység kihívásait, valamint a Tagállamok és a Közösség politikai válaszait, és erre alapozva javasolta, hogy az Európai Unió adjon új lendületet az ezen a területen folytatott együttműködésnek.

(6) A Lisszaboni Európa Tanács 2000. március 23–24-én a társadalmi befogadás elősegítését beépítette az Unió általános stratégiájába, melynek célja, hogy az elkövetkező évtizedben a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú gazdaságává váljon, amely képes a fenntartható gazdasági növekedésre és amely több és jobb munkahelyet, nagyobb társadalmi kohéziót biztosít.

(7) A Lisszaboni Európa Tanács elfogadhatatlannak tartotta az Unió területén a szegénységi küszöb alatt élő és kirekesztett emberek számát, és szükségesnek tartotta, hogy a megfelelő célok kitűzésével határozott előrelépés történjen a szegénység felszámolására. Ezeket a célokat a Nizzai Európa Tanács 2000. december 7–8–9-én határozta meg.

(8) A Lisszaboni Európa Tanács elismerte továbbá, hogy az új tudásalapú társadalom biztosítja a társadalmi kirekesztés csökkentésének lehetőségét, mind a magasabb szintű növekedés és foglalkoztatottság gazdasági feltételeinek megteremtésével, mind a társadalomban való részvétel új útjainak megnyitásával. Ugyanakkor azt a kockázatot is magában hordozza, hogy növekvő szakadék támad azok között, akik hozzájutnak az új ismeretekhez, és azok között, akik el vannak zárva ezektől. A Tanács szerint a politikákat úgy kell kialakítani, hogy ezt a veszélyt elkerüljék, és maximalizálják ezen új lehetőségek kihasználását, és a társadalmi kirekesztés elleni legjobb védelem a munkahely.

(9) A Lisszaboni Európa Tanács megállapodott továbbá abban, hogy a társadalmi kirekesztés elleni politikáknak a nyitott koordináció módszerén, a nemzeti akcióprogramok és az együttműködést célzó bizottsági kezdeményezések összehangolásán kell alapulnia.

(10) A többéves akcióprogramot tartalmazó, a Tagállamok közötti együttműködést elősegítő bizottsági kezdeményezés célja, hogy bővítse az ismereteket, fejlessze az információ és a gyakorlat cseréjét és értékelje a tapasztalatokat a kirekesztés elleni politikák hatékonyságának növelése érdekében.

(11) A harmonizált felmérések és elemzések kidolgozása, valamint a közös mennyiségi és minőségi mutatók alapján végzett tanulmányok teremtik meg az alapját a nyitott koordináció továbbfejlesztésének.

(12) A társadalmi kirekesztés és a szegénység elleni küzdelemhez elő kell segíteni a minőségi foglalkoztatásban való részvételt, és azt, hogy mindenki hozzájusson a forrásokhoz, jogokhoz, árukhoz és szolgáltatásokhoz.

(13) A társadalmi kirekesztés elleni intézkedések célja továbbá, hogy a foglalkoztatás révén, vagy más módon mindenkit képessé tegyen az önfenntartásra és a társadalomba való integrálódásra.

(14) A Tanács 2000/436/EC határozatával a Tagállamok közötti együttműködés elősegítésére létrehozott Szociális Védelmi Bizottság a 2000. március 23–24-i Lisszaboni és a 2000. június 19–20-i Feira-i Európa Tanács elnökségi döntéseivel összhangban hozzájárul a szociális védelem fejlesztését és a társadalmi integrációt elősegítő akciók kidolgozásához és rendszeres ellenőrzéséhez.

(15) Sok különböző szintű (helyi, regionális, nemzeti és európai) nem kormányzati szervezet rendelkezik tapasztalatokkal és szakértelemmel a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem területén, és lép fel európai szinten a kirekesztett emberek védelmében. A nem kormányzati szervezetek, a szociális partnerek, a helyi és regionális hatóságok nagymértékben hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a társadalmi kirekesztés különböző formáit és hatásait európai szinten megismerjük, és biztosíthatják, hogy a program kialakításakor, megvalósításakor és az ellenőrzéskor a kirekesztett emberek tapasztalatait figyelembe vegyék.

(16) A jelen határozat végrehajtásához szükséges intézkedéseket a Tanács 1999. június 28-i 1999/486/EC számú határozatának megfelelően kell elfogadni.

(17) A közösségi akció megerősítése érdekében szükséges, hogy a Bizottság a Tagállamokkal együttműködve minden szinten biztosítsa a jelen határozat keretében végrehajtott akciók, valamint más közösségi eszközök, politikák és akciók összhangját és egymást kiegészítő jellegét, különös tekintettel a Strukturális Alapokra.

(18) Különös figyelmet kell fordítani a társadalmi kirekesztés kérdésére az Unió kibővítésével összefüggésében.

(19) Az Európai Gazdasági Övezetről szóló megállapodás (EEA) nagyobb lehetőségeket teremt a szociális területen való együttműködésre az Európai Közösség és Tagállamai, és az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) azon tagállamai között, amelyek részesei az Európai Gazdasági Övezetnek (EFTA/EEA-országok). Meg kell teremteni a feltételeit annak, hogy a Közép- és Kelet-európai tagjelölt országok az Európai Szerződésekben, a kiegészítő jegyzőkönyvekben és a megfelelő Társulási Tanácsok határozatainak megfelelően, Ciprus, Málta és Törökország pedig a velük kötött megállapodásokban lefektetett eljárások szerint részt vehessenek a programban.

(20) A program megvalósítása során különös figyelmet kell fordítani más nemzetközi szervezetek, különösen az ENSZ, az OECD, az ILO és az Európa Tanács munkájára.

(21) Jelen határozat a program egész időtartamára létrehozza azt a pénzügyi keretet, amely a költségvetési hatóság számára az elsődleges referenciát jelenti az éves költségvetés elkészítésekor, az 1999. május 6-i Intézményközi Megállapodás 33. pontja szerint. A programban javasolt pénzügyi keret összhangban van az aktuális pénzügyi előrejelzésekkel.

(22) A nemek esélyegyenlősége olyan átfogó kérdés, amely nagy hatással van a kirekesztés hatásaira és okaira. Ezen túl, a Szerződés 2. és 3. cikke értelmében az egyenlőtlenségek felszámolása, a nők és férfiak közötti egyenlőség elősegítése közösségi feladat, amelynek minden tevékenységében meg kell jelennie.

(23) A program megvalósítása érdekében különösen fontos a megvalósítás monitorozása és értékelése.

(24) Mivel a társadalmi kirekesztés ellen javasolt közösségi akciók céljait a Tagállamok nem képesek megvalósítani multilaterális együttműködés, nemzetközi információ- és tapasztalatcsere nélkül, illetve a javasolt akciók mérete és hatásai miatt a célok jobban megvalósíthatók közösségi szinten, a Közösség a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett, a Szerződés 5. cikke alapján intézkedéseket tehet. Az említett cikk szerinti arányosság elvével összhangban jelen határozat nem haladja meg a célok eléréséhez szükséges mértéket.

1. cikk

A program létrehozása

A 2002. január 1. és 2006. december 31. közötti időszakra közösségi akcióprogramot, a továbbiakban „programot”, fogadnak el a Tagállamok közötti együttműködés elősegítésére a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem terén.

2. cikk

Elvek

1. A program a Tagállamok közötti nyitott koordináció módszerének részeként döntő lendületet ad a társadalmi kirekesztés és a szegénység elleni küzdelemnek a közösségi szintű célok meghatározásával és a nemzeti akcióprogramok megvalósításával.

2. A program és a nemzeti akcióprogramok hozzájárulnak a társadalmi kirekesztés jobb megértéséhez, a kirekesztés elleni küzdelem integrálásához a Tagállamok és a Közösség politikáiba, valamint a Tagállamok sajátos helyzetének megfelelő akciók kidolgozásához.

3. A program kidolgozása, megvalósítása és ellenőrzése során figyelembe kell venni a Tagállamok, a kirekesztett és szegénységben élő emberek, valamint a szociális partnerek, a nem kormányzati szervezetek és önkéntes szervezetek, a szociális szolgáltatást nyújtó szervezetek, és a kirekesztés és szegénység elleni küzdelemben részt vevő más szereplők tapasztalatait.

3. cikk **Célok**

A 2. cikk (1) pontjában hivatkozott nyitott koordináció módszere alapján a program támogatja az együttműködést, amely lehetővé teszi, hogy a Közösség és a Tagállamok fokozzák a társadalmi kirekesztés elleni politikák hatékonyságát

(a) a társadalmi kirekesztés és a szegénység jobb megértésével, különösen az összehasonlítható mutatók segítségével;

(b) a megvalósított politikákra vonatkozó tapasztalatok cseréjének megszervezésével és a kölcsönös tanulás elősegítésével, egyebek között a nemzeti akcióprogramokkal kapcsolatban, különösen az összehasonlítható mutatók segítségével;

(c) a társadalmi kirekesztés és a szegénység elleni küzdelem szereplőinek fejlesztésével, az innovatív megközelítések támogatásával, különösen az európai szintű hálózatok építésével és a szereplők párbeszédének elősegítésével, beleértve a nemzeti és a regionális szintet is.

4. cikk **Közösségi akciók**

1. A 3. cikkben leírt célok elérése érdekében a következő közösségi akciókat lehet megvalósítani:

(a) a társadalmi kirekesztés jellemzőinek, okainak, folyamatainak és trendjeinek elemzése, beleértve a társadalmi kirekesztés különböző formáira vonatkozó statisztikák gyűjtését, az adatok összehasonlítását, a mennyiségi és minőségi mutatók tanulmányozását, közös módszertan és tematikus tanulmányok kidolgozását;

(b) információ- és tapasztalatcsere a mennyiségi és minőségi mutatók kidolgozásának, értékelési, mérési és monitorozási szempontok kialakításának elősegítésére az Európai Parlament és a Tanács döntései alapján;

(c) a különböző szereplők párbeszédének elősegítése, a megfelelő európai szintű hálózat-építés támogatása a társadalmi kirekesztés és a szegénység elleni küzdelemben részt vevő, különösen nem kormányzati szervezetek között.

2. Az 1. pontban leírt közösségi akciók végrehajtásához szükséges eljárásokat a Függelék tartalmazza.

5. cikk **Végrehajtás és együttműködés a Tagállamokkal**

1. A Bizottság

(a) biztosítja a programban foglalt közösségi akciók végrehajtását;

(b) rendszeresen konzultál a nem kormányzati szervezetek és a szociális partnerek képviselőivel európai szinten a program végrehajtásáról és ellenőrzéséről. A Bizottság ennek érdekében a nem kormányzati szervezetek és szociális partnerek rendelkezésére bocsát minden hasznos információt. A Bizottság a nem kormányzati szervezetek és szociális partnerek véleményéről tájékoztatja a 8. cikk szerint létrehozott bizottságát;

(c) a társadalmi kirekesztés és a szegénység problémáinak integrált és egyeztetett kezelése érdekében elősegíti a programban részt vevő valamennyi partner aktív párbeszédét.

2. A Bizottság a Tagállamokkal együttműködve megteszi a szükséges lépéseket, hogy

(a) elősegítse minden érdekelt fél részvételét a programban;

(b) biztosítsa a program keretében végrehajtott közösségi akciók eredményeinek elterjesztését;

(c) megfelelő információt és nyilvánosságot biztosítson a program által támogatott közösségi akcióknak.

6. cikk

Finanszírozás

1. A program végrehajtásának pénzügyi kerete az 1. cikkben leírt időszakra 75 millió euró, beleértve a technikai és adminisztratív költségeket is.

2. Az éves költségvetéseket, beleértve az emberi erőforrásokkal kapcsolatos költségeket is, a költségvetési hatóság hagyja jóvá.

7. cikk

Végrehajtási intézkedések

1. A Határozat végrehajtásához az alábbi területeken szükséges intézkedéseket a 8. cikk (2) pontjában hivatkozott eljárásnak megfelelően kell elfogadni:

(a) a közösségi program éves jelentése és éves munkaterve;

(b) a program pénzügyi forrásainak felosztása a program különböző területei között;

(c) a közösségi támogatásban részesülő tevékenységek és szervezetek kiválasztásának módja;

(d) a program értékelésének szempontjai, beleértve a költség-hatékonytágot és az eredmények elterjesztéséhez és átadásához szükséges módszereket.

2. A Határozat végrehajtásához szükséges minden más intézkedést a 8. cikk (3) pontjában hivatkozott eljárás szerint kell elfogadni.

8. cikk **A Bizottság**

1. A program végrehajtását egy bizottság segíti.
2. Ahol a Határozat erre hivatkozik, az 1999/468/EC számú Határozat 4. és 7. cikkében foglaltakat kell alkalmazni.
Az 1999/468/EC számú Határozat 4. cikkének (3) pontjában meghatározott időszak két hónap.
3. Ahol a Határozat erre a bekezdésre hivatkozik, az 1999/468/EC számú Határozat 3. és 7. cikkében foglaltakat kell alkalmazni.
4. A Bizottság saját maga fogadja el eljárásrendjét.

9. cikk **Együttműködés más bizottságokkal és kapcsolatok** **a Szociális Védelmi Bizottsággal**

1. A program és a 10. cikkben hivatkozott más intézkedések egységességének és kiegészítő jellegének biztosítására a Bizottság rendszeres tájékoztatást ad más közösségi akciókról, amelyek hozzájárulnak a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemhez. Amennyiben szükséges, a Bizottság rendszeres és strukturált együttműködést alakít ki más politikák, eszközök és akciók monitorozó bizottságaival.
2. A Bizottság a Határozat szerinti közösségi akciók keretében megfelelő kapcsolatokat alakít ki a Szociális Bizottsággal.

10. cikk **Egységesség és kiegészítő jelleg**

1. A Bizottság a Tagállamokkal együttműködve biztosítja, hogy a program összhangban legyen más közösségi politikákkal, eszközökkel és akciókkal, ennek érdekében létrehozza a megfelelő mechanizmusokat a program és más kutatási, foglalkoztatási, ipar- és vállalkozáspolitikai, anti-diszkriminációs, bevándorlási, nők és férfiak közötti esélyegyenlőséggel kapcsolatos, szociális védelmi, oktatási, képzési és ifjúsági, egészségügyi, bővítési valamint a Közösség külkapcsolataival foglalkozó programok koordinálására.
2. A Tagállamok mindent megtesznek annak érdekében, hogy biztosítsák az összhangot és az egymást kiegészítő jelleget a jelen program keretében, illetve a nemzeti, regionális és helyi szinten végrehajtott akciók között.
3. A Bizottság és a Tagállamok biztosítják, hogy jelen akciói összhangban legyenek a foglalkoztatási, valamint a strukturális alapokhoz tartozó programokkal, különös tekintettel az EQUAL-kezdményezésre, és kiegészítsék azokat.

11. cikk

Az EFTA/EEA-országok, a Kelet- és Közép-európai társult országok, Ciprus, Málta és Törökország részvétele

A programban részt vehetnek:

– az EFTA/EEA-országok az EEA Egyezményben meghatározott feltételek mellett;

– a Kelet- és Közép-európai társult országok az Európai Egyezményekben és a kiegészítő jegyzőkönyvekben, valamint a megfelelő Társulási Tanácsok határozataiban megfogalmazott feltételekkel;

– Ciprus, Málta és Törökország az egyes országokkal elfogadott eljárásnak megfelelően kialakított kiegészítő hozzájárulás alapján.

12. cikk

Ellenőrzés és értékelés

1. A Bizottság a Tagállamokkal együttműködve a 8. cikk (2) pontjában leírt eljárásnak megfelelően rendszeresen ellenőrzi a program végrehajtását.

2. A Bizottság a tavaszi Európa Tanács ülésének tett éves összefoglaló jelentésében értékeli a társadalmi kohézió erősítésével kapcsolatos politikák és a jelen program keretében elért eredmények összhangját, amiről az Európai Parlament a megfelelő módon véleményt mond.

3. A programot a Bizottság a harmadik év végén és a program lezárásakor független szakértők segítségével értékeli. Ez az értékelés vizsgálja a program keretében a 3. cikkben megfogalmazott céloknak megfelelően végrehajtott akciók relevanciáját, hatékonyságát és költség-hatékonyságát, valamint a program egészének hatását, és a program keretében végrehajtott akciók, illetve más releváns közösségi politikák, eszközök és akciók kiegészítő jellegét.

4. A Bizottság 2006. december 31-ig készít zárójelentést a program végrehajtásáról az Európa Parlamentnek, a Tanácsnak, a Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának.

13. cikk

Hatályba lépés

Jelen határozat az Európai Közösség hivatalos lapjában történő nyilvánosságra hozatal napján lép hatályba.

Fordította Kiss Róbert